

“Bos moet een eigen plek krijgen in het beleid”

Enkele tientallen jaren geleden was bos een apart onderdeel van het beleid. Langzaam werd het bosbeleid steeds meer geïntegreerd met het natuurbeleid. Nu ook de Boswet opgaat in de nieuwe Wet Natuur, is de vraag: volstaat het om onderdeel te zijn van natuurbeleid en -wetgeving, of verdient bos een eigen plek?

— Lotty Nijhuis (redactie)

Mario den Hoedt, Bosgroep Noord-oost-Nederland

“Als duurzame grondstofleverancier is bos niet beschermd”

> “WE HEBBEN NATUURBELEID enerzijds om zaken te behouden, zoals bepaalde landschappen of habitats, anderzijds om soorten te beschermen. Bos is in oorsprong natuurlijk gewoon natuur en om een aantal levensgemeenschappen en soorten goed te kunnen beschermen, is bos van levensbelang. In die zin zou je kunnen zeggen dat je voor bos hetzelfde beleid zou moeten voeren en dezelfde mogelijkheden zou moeten hebben als voor andere vormen van natuur.

Anderzijds is bos natuurlijk ook een duurzame grondstofleverancier, ook al hebben we er in Nederland weinig van. In dat kader kun je stellen dat bos een aparte plaats verdient. Want ik denk niet dat bos in die functie voldoende beschermd wordt in algemeen natuurbeleid. In de Boswet was bos in feite voor honderd procent beschermd. Nu krijgen we te maken met de nieuwe Natuurwet. We moeten goed in de gaten houden wat er dan gaat gebeuren, of bos voldoende beschermd blijft. Want in Nederland hebben we maar weinig bos.

In feite is het gewoon de keuze van de samenleving en de beheerder. Willen we beschermen en behouden van bos als levensgemeenschap voorop stellen, of vinden we bos belangrijk als leverancier van duurzame grondstof? Ik denk dat je daar voor het beleid een scheiding in moet maken. In principe blijft bos altijd natuur. Ook in een monocultuur douglas of populier spelen zich allerlei natuurlijke processen af. Recreanten vinden zo’n bos net zo mooi als een natuurlijker bos of een stuk hei. Alleen: die processen gebeuren daar gewoon. Er worden alleen geen sociale maatregelen genomen om ze te beschermen of te laten plaatsvinden. Het gaat dus om de doelstelling die je kiest.” <

Harald van den Akker, beheerder Oost-Veluwe Natuurmonumenten

“Bos en natuur op zelfde manier beschermen”

> “IK VIND DAT BOS en natuur beide goed beschermd moeten worden, er zou voor bos geen aparte plek nodig moeten zijn in beleid. Hoewel bos nu wellicht extra beschermd wordt door de Boswet en de compensatieverplichtingen die daar aan vastzitten, denk ik ook dat er in dat opzicht niet perse een onderscheid zou hoeven zijn. Eigenlijk zou zowel bos als natuur namelijk altijd gecompenseerd moeten worden. Bestemmingsplantechnisch wordt bos nogal eens omgeruild voor een ander natuurtype. Op de Veluwe wordt in het kader van Natura 2000 nu bijvoorbeeld stuifzand gemaakt, waarbij het zelfs een belemmering is dat bos extra beschermd wordt. Soms kun een je hogere of meer natuurwaarde realiseren door bos te weg te halen. Op die manier zou het dus zelfs een voordeel kunnen zijn om bos en natuur onder één noemer te vatten.

Je kunt natuurlijk zeggen: bos is een groeiplek voor bomen en dat heeft economische waarde, maar ook aan andere natuurtypen zitten economische belangen vast. Dat is voor mij geen reden om te zeggen dat het apart beschermd moet worden.

Overigens denk ik niet dat de nieuwe Wet Natuur voldoende bescherming biedt aan natuur. Met die wet worden er vlakbij natuurgebieden weer allerlei ontwikkelingen toegestaan. Je kunt bij wijzen van spreken straks weer veel makkelijker ergens een snelweg door aanleggen of weer gewoon een hele grote varkensstal bouwen naast een bos of een blauwgrasland. Daar is die wet in feite op gericht, natuur mag absoluut geen belemmering zijn voor economische ontwikkeling. Daarbij denk ik wel dat het effect van bijvoorbeeld vermesting op blauwgraslanden groter is dan op bos. Bos kan op dat gebied meer opvangen dan andere natuurtypen. Dus ook in dat opzicht hoeft je geen onderscheid te maken.” <

Jos Jansen, directeur Bosschap

“Apart stilstaan bij economische aspecten van bos”

> “IN DE JAREN ZEVENTIG en tachtig is het bosbeleid eigenlijk voor het eerst in Nederland geformuleerd, met als aftrap onder meer de Structuurvisie bosbouw. Daarnaast kregen we een natuurbeleidsplan, een Nota landschap en een beleidsvisie voor recreatie. Met de nota ‘Natuur voor mensen, mensen voor natuur’ heeft staatssecretaris Faber voor het eerst geprobeerd dat bij elkaar te brengen. Dit vanuit de gedachte dat bos en natuur in Nederland in elkaars verlengde liggen. Dat is ook één van de redenen dat het Bosschap, in 1954 echt opgericht voor bos en bosbeheer, zich in 2009 heeft verbreed naar bos en natuur. Het onderscheid is bij veel zaken niet meer aan de orde. Maar een aspect dat daarin toch niet vergeten moet worden, is dat bos ook een economische kant kent die veel sterker aanwezig is dan in andere vormen van natuur. Aspecten als recreatie vind je ook in heide of zandverstuivingen terug, maar bos kent die aparte component dat het een grondstof produceert. Iets dat bovendien de laatste tijd nog eens in toenemende mate in de belangstelling staat. De glastuinbouw in Nederland werkt bijvoorbeeld aan de doelstelling om 500 van de 10.000 hectare glas met hout gestookt te krijgen. Dit in het kader van maatschappelijk verantwoord ondernemen, duurzaamheid en local for local. Er zijn ook nieuwe markten ontstaan, zeker vanuit de energiesector. Daarnaast is bosbeheer in haar beleid door alle bezuinigingen ook duidelijk aan het kantelen, nadrukkelijk meer in de richting van productie. Daarom zie ik wel die differentiatie tussen bos en natuur. Het vraagt toch om andere vormen van regelgeving. Of je nu echt een compleet nieuw bosbeleid nodig hebt zoals in het verleden, zover zie ik het absoluut niet gaan. Maar je moet in je natuurbeleid toch apart stilstaan bij bos en bosbeheer en de economische aspecten daaromheen.” <

Jeroen Hogenboom, adviseur Beheer Amsterdamse Bos

“Minder handvatten om te beschermen”

> “IN HET AMSTERDAMSE BOS worden bosbouw, sport, recreatie, onderwijs en cultuur gecombineerd. De gemeente Amsterdam heeft een eigen Gedragscode Flora- en faunawet opgesteld. Deze Gedragscode geeft samen met de Boswet voldoende wettelijke instrumenten om ondanks de verschillende gebruiksfuncties het Amsterdamse Bos op een goede manier te ontwikkelen en te beheren. Het Amsterdamse Bos ligt sinds de aanleg in een dynamische omgeving die voortdurend verandert. Het tempo van de veranderingen is de afgelopen jaren sterk versneld. Er komen bijvoorbeeld steeds meer bezoekers uit een steeds grotere omgeving. Ook allerlei grootstedelijke ontwikkelingen zijn van invloed, zoals de geplande verbreding van de A9. Bij ons staat bescherming van het Amsterdamse Bos als uniek cultureel erfgoed voorop. Een belangrijk instrument daarvoor is de Boswet, die voorziet in het behoud van de oppervlakte bos, onder andere door middel van de herplantplicht. De huidige inhoud van de Boswet is grotendeels overgenomen in de nieuwe Natuurwet. In de nieuwe Natuurwet wordt echter ook voorgesteld om alleen nog die soorten te beschermen waarvoor op grond van die Europese regels ook een strikte bescherming geldt. In het wetsontwerp is het onduidelijk wat de nieuwe natuurwetgeving betekent voor de bescherming van de leefgebieden van kwetsbare en zeldzame soorten als er geen sprake is van strikte bescherming op grond van internationale verplichtingen. Ook is onduidelijk wat de mogelijkheden zijn om maatregelen op te leggen om schadelijke effecten te voorkomen, te beperken en ongedaan te maken. Hierdoor komt de bescherming van de natuur bij ruimtelijke ingrepen onder druk te staan. Er blijven echter minder handvatten over om de kwaliteit van het Amsterdamse Bos als uniek natuur- en recreatiegebied optimaal te beschermen.” <

Jan den Ouden, universitair docent, Wageningen Universiteit

“In Wet Natuur wordt bosareaal niet beschermd”

> “NATUURBELEID ZOALS het eruit gaat zien in de nieuwe Wet Natuur gaat uiteindelijk over biodiversiteit. En dan alleen nog over de biodiversiteit die wij vanuit Europa zouden moeten beschermen. In die zin is het een wet die alle landschapstypen overstijgt. Het gaat net zo goed over bos als over hei, grasland, wegbermen of over de stad. Bos is wat dat betreft één van de vegetatievormen of landgebruikvormen waarop de wet betrekking heeft. Bos wordt gezien als natuur en wordt daarom opgenomen in de Wet Natuur. Niemand suggereert om de hei op te nemen in deze wet. Dat valt er gewoon onder. Ik zie daarom ook geen reden waarom binnen die Wet Natuur bos op zichzelf een eigen plek zou moeten hebben. Wel wordt er in de Wet Natuur een denkfout gemaakt door de Boswet daarin op te nemen. De Boswet gaat over het bosareaal, over het handhaven en het beschermen ervan. Dat heeft als zodanig niets met natuur te maken. Bos is een bepaalde vorm van vegetatie die naar mijn mening wel aparte bescherming nodig heeft. Als je bos niet beschermt dan verdwijnt het, dat heeft de geschiedenis ons inmiddels wel geleerd. Maar in de huidige Wet Natuur wordt bos niet beschermd. Sterker nog, door de Boswet in de Wet Natuur op te nemen, wordt deze feitelijk afgeschaft en wordt ontbossing gelegaliseerd. Ik ben dan ook van mening dat de Boswet niet in de Wet Natuur opgenomen zou moeten worden.” <

Wilt u een stelling aandragen? Mail naar: redactie@vakbladnbl.nl

---